

**Aanvullend advies van 2 juni 2025 op het advies van de Hoge Raad van 19 februari 2025
over een ITAA-ontwerp van “Norm inzake de opheffing van de Algemene controlenorm en inzake de
uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten”**

Executive summary

Op 19 februari 2025 formuleerde de Hoge Raad een **GUNSTIG ADVIES** omtrent een ITAA-ontwerp van “Norm inzake de opheffing van de Algemene controlenorm en inzake de uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten” **MITS tegemoet wordt gekomen aan de in onderhavig advies opgesomde opmerkingen binnen de maand.**

De Hoge Raad stelt vast dat het ITAA in zijn schrijven van 19 maart 2025 met in bijlagen een aangepaste versie van de ontwerpnorm – weliswaar zonder zichtbaar aangebrachte aanpassingen – en een tijdslijn inzake de inkanteling van het nazicht op de uitvoering van de exclusief aan de gecertificeerd accountant voorbehouden assurance-opdrachten in de kwaliteitstoetsing **NIET tegemoet komt aan ALLE in het advies van de Hoge Raad van 19 februari 2025 geformuleerde opmerkingen ZODAT voormeld voorwaardelijk geformuleerd gunstig advies van de Hoge Raad GEEN GUNSTIG ADVIES is TOT ZOLANG het ITAA niet de in voormeld advies gevraagde effectieve toelichtingen, aanpassingen en bevestiging heeft overgemaakt.**

De Hoge Raad verzoekt het ITAA om deze toelichtingen, aanpassingen en bevestiging, met inbegrip van de nieuwe door het ITAA aangekondigde ontwerpnorm, binnen de drie maanden na onderhavig advies aan de Hoge Raad, en uiterlijk tegen 2 september 2025, over te maken. Intussen blijft de Algemene controlenorm van toepassing.

A. Inleiding

1. Naar aanleiding van het overmaken van het [advies van de Hoge Raad van 19 februari 2025](#) over een door het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (hierna ITAA)¹ aan de Hoge Raad voorgelegd ontwerp van *“Norm inzake de opheffing van de Algemene controlenorm en inzake de uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten”* aan het ITAA en het schrijven van 19 februari 2025 vanwege de Hoge Raad hieromtrent aan het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR), heeft de Hoge Raad een schrijven van 19 maart 2025 vanwege de Voorzitter en Ondervoorzitter van het ITAA, ontvangen op 19 maart 2025 via mail met in bijlagen een aangepaste versie van de ontwerpnorm – weliswaar zonder zichtbaar aangebrachte aanpassingen – en een tijdslijn inzake de inkanteling van het nazicht op de uitvoering van de exclusief aan de gecertificeerd accountant voorbehouden *assurance*-opdrachten in de kwaliteitstoetsing, alsook een schrijven van 19 maart 2025 vanwege de Voorzitter van het IBR, ontvangen op 20 maart 2025 via mail.

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft van de wetgever de opdracht gekregen bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de economische beroepen, onder meer via het verstrekken van adviezen of aanbevelingen aan het Parlement, de regering of de instituten voor de economische beroepen.

Meer in het bijzonder moet de Hoge Raad verplicht worden geraadpleegd door het ITAA over elke beslissing met een algemene draagwijdte die de Raad van het instituut neemt met het oog op het uitvaardigen van een technische norm of aanbeveling, specifiek voor de uitoefening van het beroep (zoals bedoeld in artikel 72, eerste lid, 2°, van de wet van 17 maart 2019).

De wetgever heeft bepaald dat de Raad van het ITAA niet kan afwijken van een advies dat door de meerderheid van de leden van de Hoge Raad is goedgekeurd, indien het advies een aangelegenheid betreft die betrekking heeft op meer dan één beroep of hoedanigheid (artikel 80, tweede lid, tweede zin van de wet van 17 maart 2019). Daarnaast is voorgeschreven dat de Hoge Raad het hem gevraagde advies binnen de drie maanden moet uitbrengen; zo niet wordt hij geacht een gunstig advies uit te brengen (artikel 80, derde lid, van de wet van 17 maart 2019).

B. Vooraf – historiek

3. Op 28 november 2024 hebben de Voorzitter en Ondervoorzitter van het ITAA, respectievelijk de heren Bart VAN COILE en Vincent DELVAUX, de Hoge Raad aangeschreven met het verzoek een advies uit te brengen over *“een ontwerp van norm inzake de opheffing van de Algemene controlenorm en inzake de*

¹ De verkorte benaming van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants is “IBA”, maar in zijn communicatie mag het instituut ook de benaming “*Belgian Institute for tax advisors and accountants*” gebruiken, ofwel verkort “ITAA” (cf. artikel 61, 6de lid, van de wet van 17 maart 2019).

uitbreiding van het toepassingsgebied van de Norm met betrekking tot de contractuele controle van KMO's en kleine (i)vzw's en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij KMO's en kleine (i)vzw's en stichtingen". De (gezamenlijke) Norm met betrekking tot de contractuele controle van KMO's en kleine (i)vzw's en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij KMO's en kleine (i)vzw's en stichtingen wordt hierna afgekort als de "KMO-norm".

Op 13 januari 2025 heeft er over dit ontwerp van norm een gedachtewisseling tussen de vertegenwoordigers van het ITAA en de leden van de Hoge Raad plaatsgevonden.

In antwoord op het schrijven om bijkomende toelichting van 4 februari 2025 vanwege de Hoge Raad, hebben de Voorzitter en Ondervoorzitter van het ITAA bij hun schrijven van 13 februari 2025 een aangepaste versie van het ontwerp van norm met aangepaste titel "*ontwerp van norm inzake de opheffing van de Algemene controlenorm en inzake de uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten*" gevoegd.

Dit "ontwerp van norm" is door de Raad van het ITAA uitgewerkt in het kader van zijn bevoegdheid om technische normen en aanbevelingen, specifiek voor de uitoefening van het beroep van accountant en belastingadviseur, uit te vaardigen en openbaar te maken. Deze bevoegdheid van de Raad van het instituut is gebaseerd op artikel 72, eerste lid, 2°, van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur (hierna: de wet van 17 maart 2019).

C. Conclusie van het éénsluidend advies van de Hoge Raad van 19 februari 2025

4. In zijn advies van 19 februari 2025 omtrent voormelde ITAA-ontwerpnorm heeft de Hoge Raad als volgt geoordeeld:

15. *Bij wijze van conclusie en in navolging van de gedachtewisseling en de voormelde vaststellingen op basis van de door de vertegenwoordiging van het ITAA verstrekte toelichting op 13 januari 2025 en 13 februari 2025 formuleert de Hoge Raad een **GUNSTIG ADVIES** omtrent het aangepast ontwerp van norm, zoals voor advies aan de Hoge Raad voorgelegd door de Voorzitter en de Ondervoorzitter van het ITAA via hun schrijven van 13 februari 2025, **MITS tegemoet wordt gekomen aan de volgende opmerkingen:***

a) Inzake de opheffing van de Algemene controlenorm

- *het aantonen dat door de opheffing van de Algemene controlenorm in paragraaf 1 van het ontwerp van norm de verschillende onderdelen van de Algemene controlenorm door de "KMO-norm" zijn ondervangen;*
- *het overmaken van een tekst of minstens van de timing van de inkanteling van het nazicht op de uitvoering van de exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden assurance-opdrachten in de kwaliteitstoetsing.*

De Hoge Raad verzoekt het instituut om deze toelichtingen binnen de maand na onderhavig advies aan de Hoge Raad over te maken.

b) Inzake de uitbreiding van het toepassingsgebied van de “KMO-norm”

- *het overmaken van het formeel akkoord van het IBR omtrent de afwijking op artikel 5 van de gezamenlijke “KMO-norm” via onderhavige ITAA-norm;*
- *het schrappen van de overbodige woorden “tot assuranceopdrachten” in paragraaf 2 van het ontwerp van norm.*

De Hoge Raad verzoekt het instituut om deze bevestiging en schrapping binnen de maand na onderhavig advies aan de Hoge Raad over te maken.

c) Inzake de inwerkingtreding van het voor advies voorgelegd ontwerp van norm

- *het opnemen in het ontwerp van norm van een inwerkingtredingsdatum die ingaat maximaal drie maanden na de datum van het advies van de Hoge Raad in plaats van de voorgestelde formulering van paragraaf 3 van het ontwerp van norm: “de norm treedt in werking voor verslagen van opdrachten die exclusief voorbehouden zijn aan gecertificeerd accountant vanaf de 30ste dag die volgt op de publicatie op de website van het IBA”.*

De Hoge Raad verzoekt het instituut om deze aanpassing van het ontwerp van norm binnen de maand na onderhavig advies aan de Hoge Raad over te maken.

16. *Gelet op de nood aan een coherent normatief kader, toepasselijk op de economische beroepen, dringt de Hoge Raad er bovendien op aan dat het ITAA en het IBR op korte termijn toepassing maken van hun normatief initiatiefrecht om de “KMO-norm” inzake het toepassingsgebied aan te passen aan de ITAA-norm en tegelijkertijd bij te werken, gelet onder meer op de vermelding van de sinds 2019 achterhaalde wetgeving en de invulling van de lijsten van gedeelde wettelijk voorbehouden assurance-opdrachten (bijlagen 5 en 6 van de KMO-norm).*

In dit verband gelast de Hoge Raad de instituten om binnen de zes maanden volgend op dit advies een ontwerp van aanpassing van de “KMO-norm” voor advies/ter goedkeuring aan de Hoge Raad voor te leggen.

Uittreksel uit het advies van de Hoge Raad van 19 februari 2025 (eigen accentuering)

D. Analyse van de reacties van 19 maart 2025 vanwege het ITAA en het IBR op het advies van de Hoge Raad

D.1. Analyse van de tegemoetkoming aan de opmerkingen in paragraaf 15 van het advies van de Hoge Raad van 19 februari 2025

5. Middels hun schrijven van 19 maart 2025 hebben de instituten gereageerd op de opmerkingen in paragraaf 15 van voormeld advies.

6. De reacties van de instituten worden hierna geanalyseerd.

a) Inzake de opheffing van de Algemene controlenorm

Het advies van de Hoge Raad luidt als volgt:

- *“het aantonen dat door de opheffing van de Algemene controlenorm in paragraaf 1 van het ontwerp van norm de verschillende onderdelen van de Algemene controlenorm door de “KMO-norm” zijn ondervangen;”*

De reactie van het ITAA luidt als volgt:

“De algemene principes, waar in de Inleiding onder 1.1 in de Algemene Controlenorm naar wordt verwezen, worden uitgebreider opgenomen onder 2.1 bij Algemene Principes in de KMO-Norm.

Inzake het verslag onder 2.1 Verslag in de Algemene Controlenorm, dient te worden verwezen naar 3.3.4 Verslag over de financiële overzichten in de KMO-Norm.

Inzake het de aanvaarding van de opdracht onder 2.1 Verslag in de tweede alinea, dient te worden verwezen naar 2.2.1 Aanvaarding en behoud van de opdracht in de KMO-Norm.

De uitvoering van de opdracht onder 2.1 Verslag in de derde alinea, wordt in 2.2.3 Uitvoering van de opdracht in de KMO-Norm geregeld.

Het waken over het voorlichten van de partijen, met name over beslissingen die de continuïteit van het bedrijf in het gedrang zouden kunnen brengen, zoals uiteengezet in 2.1 Verslag in de vierde alinea, wordt in de KMO-Norm onder 2.2.7 Continuïteit en onder 2.2.9 Communicatie met het management of de met governance belaste personen geregeld.

Hetgeen bepaald wordt onder 1.3 Werkschema, is in de KMO-Norm bepaald in 3.1.1 Planning.

De Werkdocumenten zoals vermeld onder 1.4 in de Algemene Controlenorm, worden omschreven in 2.2.4 Documentatie in de KMO-Norm, waarbij in § 46 tevens verwezen wordt naar § 77 van de KMO-Norm.

Wat betreft de onder 1.5 bepaalde Opvolging, kan verwezen worden naar § 37 en § 90 in de KMO-Norm.

De Controles zoals bepaald in 1.6 van de Algemene Controlenorm, worden omschreven onder 3.2 Uit te voeren controleprocedures in de KMO-Norm.

De Commissie van Toezicht, zoals bepaald onder 1.7 in de Algemene Controlenorm, wordt vervangen door de inkanteling van het nieuwe systeem van toezicht zoals hierboven omschreven.

Uittreksel uit het schrijven vanwege het ITAA aan de Hoge Raad van 19 maart 2025

7. Het ITAA toont omstandig aan dat de Algemene controlenorm wordt ondervangen door de huidige (gezamenlijke) “KMO-norm”, maar de Hoge Raad beschouwt een aanpassing van de (gezamenlijke) “KMO-norm” qua toepassingsgebied als noodzakelijk. Inzake de omschrijving van de werkzaamheden

van de Commissie van Toezicht en de verplichting om alle wettelijke verslagen over te maken aan het instituut is de toelichting volgens de Hoge Raad nog onvoldoende duidelijk (cf. *infra*).

Het advies van de Hoge Raad luidt als volgt:

- *“het overmaken van een tekst of minstens van de timing van de inkanteling van het nazicht op de uitvoering van de exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden assurance-opdrachten in de kwaliteitstoetsing.”*

De reactie van het ITAA luidt als volgt:

“ 1. Nazicht van deze opdrachten via de kwaliteitstoetsing reeds in voege

De kwaliteitstoetsing voorziet op vandaag reeds het nazicht van de aan de gecertificeerde accountant wettelijk voorbehouden opdrachten. Er is een specifieke vragenlijst in gebruik voor deze opdrachten waarbij de toetser tijdens een periodieke toetsing ter plaatse, voor zover de gecertificeerd accountant zulke opdrachten uitvoert, minstens 1 dossier opvraagt om dit nazicht uit te oefenen. Dit nazicht zal worden uitgebreid naar alle assurance-opdrachten (samenstellingsopdrachten, aan assurance verwante opdrachten en ook assurance van duurzaamheidsinformatie van KMO's) o.b.v. toekomstige normen.

2.Oprichting nieuwe Cel Begeleiding

Er zal een nieuwe Cel Begeleiding worden opgericht die zal instaan voor de organisatie van de 'zitnamiddagen' en waarvan de leden daarnaast ook individueel advies zullen verlenen over toegestuurde ontwerpverslagen.

Na het uitsturen van een oproep aan de leden in de loop van het 2e trimester 2025, zal de Raad de kandidaturen screenen en analyseren waarna de Raad dan de leden van deze nieuwe Cel zal benoemen vóór het einde van het 3e trimester 2025. De Cel zal vanaf dan haar werkzaamheden kunnen aanvangen.

3. Invoering van een nieuwe norm ter opvolging van het aantal door de gecertificeerde accountants uitgevoerde opdrachten

Een nieuwe norm zal de volgende verplichtingen regelen:

- 1. Aanmelden op een lijst als gecertificeerd accountant die deze opdrachten uitvoert.*
- 2. Het volgen van een min. aantal uren specifieke opleiding m.b.t. deze opdrachten*
- 3. Het indienen van een jaarlijks verslag door de gecertificeerde accountant m.b.t het aantal uitgevoerde opdrachten per soort.*

Er wordt voorzien dat de ITAA Raad een voorstel van norm voor advies aan de HREB voorlegt op het einde van het 3e trim.2025.”

Uittreksel uit bijlage 3 bij het schrijven vanwege het ITAA aan de Hoge Raad van 19 maart 2025

8. De Hoge Raad is van mening dat het wellicht niet zo zal zijn dat elke gecertificeerde accountant die een assurance-opdracht uitvoert zijn verslag ook aan de Commissie Kwaliteitstoetsing moet overmaken, terwijl paragraaf 7 van de Algemene controlenorm die verplichting ten aanzien van de Commissie van toezicht wel degelijk oplegde. Bovendien gebeurt de kwaliteitstoetsing maar eens om de 7 jaar, steekproefsgewijs en is deze nu reeds van toepassing op de beoogde opdrachten.

Verder zal de nieuwe op te richten Cel Begeleiding de gecertificeerde accountant enkel begeleiden en is het beroep doen erop derhalve vrijblijvend.

Meer fundamenteel zal de Hoge Raad het overmaken van de nieuwe ontwerpnorm afwachten, alvorens hij er een uitspraak over kan doen.

b) Inzake de uitbreiding van het toepassingsgebied van de “KMO-norm”

Het advies van de Hoge Raad luidt als volgt:

- *“het overmaken van het formeel akkoord van het IBR omtrent de afwijking op artikel 5 van de gezamenlijke “KMO-norm” via onderhavige ITAA-norm;”*

De reactie van het ITAA luidt als volgt:

“In het kader van de afschaffing van de Algemene controlenorm, heeft de Raad beslist dat gecertificeerd accountants die wettelijk voorbehouden opdrachten uitvoeren, deze opdracht moeten uitvoeren overeenkomstig de KMO-norm. Dit houdt in dat gecertificeerd accountants de paragrafen van de KMO-norm moeten toepassen in het kader van een exclusief aan de gecertificeerd accountant voorbehouden wettelijke opdracht, en dit met uitzondering van paragraaf 5.

De norm voorziet dus niet in een uitbreiding van het toepassingsgebied van de KMO-norm, maar wel in de verplichting voor onze leden om de bepalingen van de norm toe te passen bij de betreffende opdrachten. Het formeel akkoord van het IBR omtrent de afwijking op artikel 5 van de gezamenlijke “KMO-norm” via onderhavige ITAA-norm zal u nog bezorgd worden.”

Uittreksel uit het schrijven vanwege het ITAA aan de Hoge Raad van 19 maart 2025

De reactie van het IBR luidt als volgt:

“Wij hebben kennis genomen van uw gunstig advies omtrent het ITAA-ontwerp van “Norm inzake de opheffing van de Algemene controlenormen en inzake de uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten”. Hierin wordt voorzien dat de gezamenlijke “Norm met betrekking tot de contractuele controle van KMO’s en kleine (i)vzw’s en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij KMO’s en kleine (i)vzw’s en stichtingen” (de zogenaamde KMO-norm), met uitzondering van paragraaf 5, van toepassing zou worden op de exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten. U vraagt ons om hiermee formeel akkoord te gaan.

Wij stellen evenwel vast dat u ons – d.i. zowel het IBR als het ITAA – gelijktijdig gelast met een aanpassing van de gemeenschappelijke KMO-norm en dit binnen de zes maanden na uw schrijven.

Wij menen dat beide punten intrinsiek met elkaar verbonden zijn.”

9. De Hoge Raad heeft in zijn advies van 19 februari 2025 zijn bezorgdheid geuit ten aanzien van het gebrek aan samenhang tussen, enerzijds, het voor advies voorgelegd ITAA-ontwerp en, anderzijds, de huidige (gezamenlijke) “KMO-norm”:

- In de huidige (gezamenlijke) “KMO-norm” is uitdrukkelijk bepaald dat deze **NIET** van toepassing is *“op opdrachten die door of krachtens een in België van toepassing zijnde wet- of regelgeving aan de commissaris of uitsluitend aan een bedrijfsrevisor of een accountant, worden toevertrouwd”* (paragraaf 5);
- In het ITAA-ontwerp daarentegen wordt beoogd om de (gezamenlijke) “KMO-norm” voortaan **WEL** van toepassing te maken op *“de exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten”* (paragraaf 2).

Vandaar dat de Hoge Raad op 19 februari 2025 een gunstig advies heeft geformuleerd omtrent het ITAA-ontwerp, **MITS** aan de Hoge Raad een bevestiging wordt overgemaakt dat het IBR formeel akkoord gaat dat het ITAA (via een afzonderlijke ITAA-norm) eenzijdig afwijkt van paragraaf 5 van de huidige “KMO-norm”.

Het IBR lijkt zijn formeel akkoord evenwel te koppelen aan de aanpassing van de gemeenschappelijke KMO-norm.

De Hoge Raad stelt bijgevolg vast dat hij voorlopig nog **geen** formeel akkoord van het IBR heeft ontvangen, zoals in zijn advies van 19 februari 2025 uitdrukkelijk gevraagd.

Het advies van de Hoge Raad luidt als volgt:

- *“het schrappen van de overbodige woorden “tot assuranceopdrachten” in paragraaf 2 van het ontwerp van norm.”*

De reactie van het ITAA luidt als volgt:

“De door uw Hoge Raad gevraagde aanpassingen werden doorgevoerd met betrekking tot het schrappen van de overbodige woorden “tot assuranceopdrachten” in paragraaf 2 van het ontwerp van norm enerzijds en anderzijds de aanpassing van de inwerkingtredingsdatum van de norm 3 maanden na het advies van uw Hoge Raad.”

Uittreksel uit het schrijven vanwege het ITAA aan de Hoge Raad van 19 maart 2025

10. De Hoge Raad stelt vast dat er aan deze opmerking door het ITAA is tegemoet gekomen.

c) Inzake de inwerkingtreding van het voor advies voorgelegd ontwerp van norm

Het advies van de Hoge Raad luidt als volgt:

- *“het opnemen in het ontwerp van norm van een inwerkingtredingsdatum die ingaat maximaal drie maanden na de datum van het advies van de Hoge Raad in plaats van de voorgestelde formulering van paragraaf 3 van het ontwerp van norm: “de norm treedt in werking voor verslagen van opdrachten die exclusief voorbehouden zijn aan gecertificeerd accountant vanaf de 30ste dag die volgt op de publicatie op de website van het IBA”.”*

De reactie van het ITAA luidt als volgt:

“De door uw Hoge Raad gevraagde aanpassingen werden doorgevoerd met betrekking tot het schrappen van de overbodige woorden “tot assuranceopdrachten” in paragraaf 2 van het ontwerp van norm enerzijds en anderzijds de aanpassing van de inwerkingtredingsdatum van de norm 3 maanden na het advies van uw Hoge Raad.”

Uittreksel uit het schrijven vanwege het ITAA aan de Hoge Raad van 19 maart 2025

11. De Hoge Raad stelt vast dat er ook aan deze opmerking door het ITAA is tegemoet gekomen.

D.2. Analyse van de reactie omtrent de in paragraaf 16 op korte termijn gevraagde aanpassing van de (gezamenlijke) “KMO-norm”

12. Middels zijn schrijven van 19 maart 2025 heeft het IBR gereageerd op de opmerking in paragraaf 16 van voormeld advies geformuleerd.

13. De reactie van het IBR wordt hierna geanalyseerd.

Het ITAA heeft niet gereageerd omtrent de opmerking in deze paragraaf.

Het advies van de Hoge Raad luidt als volgt:

“Gelet op de nood aan een coherent normatief kader, toepasselijk op de economische beroepen, dringt de Hoge Raad er bovendien op aan dat het ITAA en het IBR op korte termijn toepassing maken van hun normatief initiatiefrecht om de “KMO-norm” inzake het toepassingsgebied aan te passen aan de ITAA-norm en tegelijkertijd bij te werken, gelet onder meer op de vermelding van de sinds 2019 achterhaalde wetgeving en de invulling van de lijsten van gedeelde wettelijk voorbehouden assurance-opdrachten (bijlagen 5 en 6 van de KMO-norm).”

De reactie van het IBR luidt als volgt:

“Wij stellen evenwel vast dat u ons – d.i. zowel het IBR als het ITAA – gelijktijdig gelast met een aanpassing van de gemeenschappelijke KMO-norm en dit binnen de zes maanden na uw schrijven.

Wij menen dat beide punten intrinsiek met elkaar verbonden zijn.

Hoewel het ons niet duidelijk is op welke (wets)bepaling deze instructie gestoeld is, zullen wij – samen met het ITAA – overgaan tot een aanpassing van de gemeenschappelijke “KMO-norm” binnen de termijn die u hebt vooropgesteld, waarna wij de openbare raadpleging overeenkomstig artikel 31 van de wet van 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren zullen lanceren.”

Uittreksel uit het schrijven vanwege het IBR aan de Hoge Raad van 19 maart 2025

14. Op basis van de reactie van het IBR hieromtrent – terwijl de aanpassing van de (gezamenlijke) “KMO-norm” in de brief van het ITAA van 19 maart 2025 onbesproken blijft – lijkt er volgens de Hoge Raad nog geen duidelijkheid te zijn omtrent de (gezamenlijke) bereidheid van de twee instituten om het toepassingsgebied van de (gezamenlijke) KMO-norm aan te passen en deze norm te actualiseren.

E. Eénsluidend advies van de Hoge Raad

15. De leden van de Hoge Raad hebben enerzijds de door het ITAA in zijn schrijven van 19 maart 2025 met bijlagen en anderzijds de door het IBR in zijn schrijven van 19 maart 2025 geformuleerde reacties op de opmerkingen in de paragrafen 15 en 16 van het advies van de Hoge Raad van 19 februari 2025 aandachtig geanalyseerd.

In het algemeen dringen de leden van de Hoge Raad erop aan dat in het kader van een coherent en efficiënt verloop van de adviesprocedure de aangepaste versie van de ontwerpnorm, die door het ITAA aan de Hoge Raad wordt overgemaakt, steeds een versie met revisies is.

Op basis van alle elementen van het dossier, komt de Hoge Raad tot de volgende beoordeling:

- Inzake de opheffing van de Algemene controlenorm

16. Het ITAA toont aan dat door de opheffing van de Algemene controlenorm in paragraaf 1 van het ontwerp van norm de verschillende onderdelen van de Algemene controlenorm door de “KMO-norm” zijn ondervangen, maar een aanpassing van de (gezamenlijke) “KMO-norm” op het vlak van het toepassingsgebied wordt door de Hoge Raad als noodzakelijk geacht.

Wat de omschrijving van de werkzaamheden van de Commissie van Toezicht en de verplichting om alle wettelijke verslagen inzake exclusief aan de gecertificeerd accountant voorbehouden opdrachten over te maken aan het instituut, stelt de Hoge Raad echter vast dat de door het ITAA verstrekt toelichting nog onvoldoende duidelijk is.

Inzake de inkanteling van het nazicht op de uitvoering van de exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten in kwaliteitstoetsing dient naar de mening van de Hoge Raad eerst het overmaken van een nieuwe door het ITAA aangekondigde ontwerpnorm te worden afgewacht.

- *Inzake de uitbreiding van het toepassingsgebied van de (gezamenlijke) “KMO-norm”*

17. De Hoge Raad constateert dat er voorlopig **geen** bevestiging is dat het IBR formeel akkoord gaat dat het ITAA (via een afzonderlijke ITAA-norm) eenzijdig afwijkt van paragraaf 5 van de huidige (gezamenlijke) “KMO-norm”.

De overbodige woorden “*tot assuranceopdrachten*” in paragraaf 2 van het ontwerp van norm werden wel geschrapt.

- *Inzake de inwerkingtreding van het voor advies voorgelegd ontwerp van norm*

18. De aanpassing van de inwerkingtredingsdatum van de norm, met name “*in werking voor de verslagen naar aanleiding van opdrachten die exclusief voorbehouden zijn aan gecertificeerd accountants uitgebracht vanaf 3 mei 2025*” – werd door het ITAA doorgevoerd.

- *Inzake de op korte termijn gevraagde aanpassing van de (gezamenlijke) “KMO-norm”*

19. De Hoge Raad stelt vast dat de gevraagde aanpassing van de (gezamenlijke) “KMO-norm” in het schrijven van het ITAA van 19 maart 2025 onbesproken blijft.

Op grond van de reactie van het IBR in zijn schrijven van 19 maart 2025 is het volgens de Hoge Raad thans onduidelijkheid of er enige (gezamenlijke) bereidheid bij de twee instituten bestaat om het toepassingsgebied van de (gezamenlijke) KMO-norm op korte termijn aan te passen en deze norm te actualiseren.

20. Gelet op het voorgaande stelt de Hoge Raad bij wijze van conclusie vast dat het ITAA in zijn schrijven van 19 maart 2025 met in bijlagen een aangepaste versie van de ontwerpnorm – weliswaar zonder zichtbaar aangebrachte aanpassingen – en een tijdslijn inzake de inkanteling van het nazicht op de uitvoering van de exclusief aan de gecertificeerd accountant voorbehouden *assurance*-opdrachten in de kwaliteitstoetsing NIET tegemoet komt aan ALLE in het advies van de Hoge Raad van 19 februari 2025 geformuleerde opmerkingen ZODAT voormeld voorwaardelijk geformuleerd gunstig advies van de Hoge Raad GEEN GUNSTIG ADVIES is TOT ZOLANG het ITAA niet de in voormeld advies gevraagde effectieve toelichtingen, aanpassingen en bevestiging heeft overgemaakt.

De Hoge Raad verzoekt het ITAA om deze toelichtingen, aanpassingen en bevestiging, met inbegrip van de nieuwe door het ITAA aangekondigde ontwerpnorm, binnen de drie maanden na onderhavig advies aan de Hoge Raad, en uiterlijk tegen 2 september 2025, over te maken. Intussen blijft de Algemene controlenorm van toepassing.
